

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор університету
д.і.н., професор _____ О.О. Нестуля
«__» _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА
фахових випробувань**

для вступу на 2 курс (на вакантні місця)
за ступенем «Бакалавр»
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»

Спеціальність 081 «Право» освітня програма «Право»

Рекомендовано до затвердження
на засіданні приймальної комісії
протокол № __ від «__» _____ 201_ р.
Відповідальний секретар
приймальної комісії
_____ О.С. Куцевол

Полтава 2019

Упорядники: *Г. В. Лаврик*, д.ю.н., зав. кафедри правознавства, професор;
С. О. Гладкий, д.ю.н., професор, професор кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Рецензенти: *О. С. Кальян*, к. ю. н., доцент, професор кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії;
О. С. Дудченко, к.ю.н., доцент, доцент кафедри політології та права Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Розглянуто на засіданні науково-методичної групи напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»
протокол № 2 від 30 січня 2019 р.
Зав. кафедри _____ проф. Г.В. Лаврик

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Перелік питань, що виносяться на вступне випробування	5
3. Критерії оцінювання	9
4. Список джерел та рекомендованої літератури	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право» передбачається фахове випробування для вступників – випускників закладів вищої освіти I-II рівнів акредитації (технікумів, коледжів, вищих професійно-технічних училищ тощо), які здобули освіту освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, а також осіб, що мають вищу освіту освітнього ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста при вступі на навчання за ступенем бакалавра спеціальності 081 «Право» на другий курс з нормативним терміном навчання на вакантні місця.

Перелік питань для проведення іспиту базується на навчальному матеріалі фундаментальних юридичних дисциплін.

Мета фахових вступних випробувань. Вступ на навчання за ступенем бакалавра полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають вступити на навчання у Полтавський університет економіки і торгівлі за спеціальністю 081 «Право» освітня програма «Право».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми бакалавра абітурієнти повинні мати вищу освіту освітнього ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста чи молодшого спеціаліста, здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками в галузі профільних наук.

Характеристика змісту програми. Програма фахових вступних випробувань спирається на вимоги до студентів рівня підготовки бакалавра, визначених у галузевих стандартах вищої освіти даних ступенів.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. Теорія держави і права

1. Поняття і предмет теорії держави і права, її місце в системі юридичних наук.
2. Загальні закономірності виникнення держави. Функції держави.
3. Поняття і структура форми держави.
4. Парламентсько-президентська республіка: характер виборів, підзвітність уряду, механізм стримувань і протипаг.
5. Державний апарат, принципи його організації та діяльності.
6. Поняття і ознаки правової держави.
7. Поняття і ознаки соціальної держави.
8. Право: поняття і сутнісні ознаки. Загальносоціальне та юридичне право.
9. Головні підходи до праворозуміння.
10. Поняття і класифікація принципів права.
11. Право і мораль: поняття і співвідношення.
12. Поняття, ознаки і структура норми права.
13. Поняття і види норм права. Спеціалізовані норми права.
14. Джерела (форми) права: поняття, види та співвідношення в сучасних системах права.
15. Нормативний акт як джерело права: поняття та особливості використання в сучасних системах права.
16. Правовий прецедент як джерело права: поняття та особливості використання в сучасних системах права.
17. Поняття, ознаки і види законів, їх місце в системі джерел права України.
18. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, види, юридичні властивості.
19. Дія нормативно-правових актів.
20. Правова система, система права і система законодавства: співвідношення понять.
21. Поняття і структура системи права.
22. Галузі права: поняття, види, місце в системі права. Правовий режим.
23. Інститути права: поняття, види, місце в системі права.
24. Публічне та приватне право.
25. Вертикальна структура системи законодавства.
26. Правотворчість: поняття, функції, принципи, види.
27. Поняття і структура правових відносин.
28. Суб'єкти правових відносин. Правосуб'єктність.
29. Юридичні факти: поняття і види.

30. Поняття, склад і види правопорушень.
31. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види.
32. Поняття і форми реалізації правових норм.
33. Застосування норм права як особлива форма його реалізації.
34. Поняття і способи тлумачення норм права.
35. Поняття і види правосвідомості.
36. Структура правосвідомості.
37. Правова культура: поняття та структура.
38. Поняття і види правового регулювання.
39. Способи, методи і типи правового регулювання. Правовий режим.
40. Механізм правового регулювання: поняття і структура.
41. Ефективність правового регулювання.
42. Поняття і структура правової системи. Правова сім'я.
43. Класифікація правових систем.
44. Романо-германська правова сім'я: загальна характеристика.
45. Англосаксонська правова сім'я: загальна характеристика.

Розділ 2. Конституційне право України

1. Поняття, юридичні властивості та функції Конституції України як Основного Закону суспільства і держави.
2. Структура та система Конституції України. Призначення і зміст її преамбули. Порядок прийняття Конституції України.
3. Поняття, сутність і зміст конституційного ладу. Гарантії конституційного ладу.
4. Поняття, сутність, структурні елементи та принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина.
5. Громадянство України: поняття, принципи та етапи становлення.
6. Визнання, підстави набуття та припинення громадянства України: вихід з громадянства України та його втрата.
7. Правовий статус іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, що потребують тимчасового або додаткового захисту.
8. Поняття, природа та класифікація прав і свобод людини і громадянина. Співвідношення категорій «права і свободи людини» та «права і свободи громадянина».
9. Конституційні громадянські (особисті), політичні, соціально-економічні та культурні права і свободи людини і громадянина.
10. Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав і свобод людини і громадянина.
11. Конституційні обов'язки людини і громадянина.
12. Поняття та форми прямого (безпосереднього) і представницького народовладдя.

13. Вибори і виборче право. Конституційні принципи виборчого права України.
14. Виборчі системи та їх види. Виборчі системи України.
15. Виборчий процес в Україні, його принципи та стадії.
16. Поняття та види референдумів.
17. Місце та роль Верховної Ради України в системі органів державної влади.
18. Поняття та ознаки парламенту. Види парламентів. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні.
19. Кількісний склад, структура та порядок формування Верховної Ради України.
20. Конституційно-правовий статус народного депутата України.
21. Функції та повноваження Верховної Ради України. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.
22. Сесія Верховної Ради України. Розгляд питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України.
23. Місце та роль Президента України в механізмі державної влади.
24. Порядок обрання Президента України.
25. Повноваження Президента України. Апарат Президента України. Акти Президента України.
26. Конституційне регулювання питань припинення повноважень Президента України. Імпічмент і порядок його здійснення.
27. Система органів виконавчої влади в Україні. Конституційний статус Кабінету Міністрів України.
28. Склад, порядок утворення та припинення повноважень Кабінету Міністрів України.
29. Повноваження Кабінету Міністрів України.
30. Центральні органи виконавчої влади: система, порядок утворення, повноваження.
31. Місцеві органи виконавчої влади: система, порядок утворення та припинення повноважень.
32. Судова влада в системі державної влади в Україні.
33. Конституційні засади судочинства в Україні.
34. Конституційно-правовий статус суддів.
35. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя.
36. Поняття, система прокуратури в Україні та структура її органів.
37. Функції та засади діяльності прокуратури. Повноваження прокурора з виконання покладених на нього функцій.
38. Конституційна юрисдикція. Місце Конституційного Суду України в механізмі влади.
39. Порядок формування Конституційного Суду України, його структура і склад.
40. Правовий статус суддів Конституційного Суду України.
41. Функції та повноваження Конституційного Суду України.

42. Поняття та склад території держави. Державний кордон України.
43. Поняття та конституційні засади територіального устрою України.
44. Система адміністративно-територіального устрою України.
45. Правовий статус адміністративно-територіальних одиниць.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінювання знань вступників проводиться за 100-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

90-100 балів	вступник дав правильну, вичерпну відповідь на поставлене питання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати власне ставлення до відповідних категорій, залежностей, явищ
82-89 балів	вступник у цілому відповів на поставлене запитання, але не зміг переконливо аргументувати власну відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, припустив несуттєву помилку у відповіді
74-81 балів	вступник отримує за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
64-73 балів	вступник дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав задовільні знання літературних джерел
60-63 балів	вступник має неповне знання програмного матеріалу, але отримані знання відповідають мінімальним критеріям оцінювання
0-59 балів	вступник дав неправильну відповідь, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури, ухилився від аргументації чи взагалі не відповів

Екзаменаційний білет містить 2 питання з основних розділів, наведених у Програмі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Конституція України

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 245к/96-ВР із змінами, внесеними згідно Закону України № 1401-VIII від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

Парламентські декларації

2. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року № 1427-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 502 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>.
3. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року № 55-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429 [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.
4. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року № 1771-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 799 [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.

Закони України

5. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
6. Кодекс адміністративного судочинства України: прийнятий Верховною Радою України 6 липня 2005 р. № 2747-IV: офіційний текст зі змінами та доповненнями станом на 25 травня 2009 р. – К.: Форум, 2009. – 180 с.
7. Кодекс законів про працю України [Текст]: станом на 25 січня 2017 р.: відповідає офіц. тексту. – Х.: Право, 2017. – 122 с.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: станом на 22 січня 2013 р.: відповідає офіц. тексту. – Х.: Право, 2013. – 320 с.
9. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 13. – Ст. 88.
11. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України, 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
12. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. / Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

Література

12. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2016. – 392 с.
13. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / О.Л. Копиленко [та ін.]; МОН України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.
14. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / О.Л. Копиленко [та ін.]; МОН України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.
15. Загальна теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М.В. Цвік та ін.]; за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2010. – 583 с.
16. Загальна теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М.В. Цвік та ін.]; за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2010. – 583 с.
17. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Тацій (голова редкол.), О.В. Петришин (відп. секретар), Ю.Г. Барабаш та ін.; нац. акад. прав. Наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.
18. Коталейчук С.П. Теорія держави та права: навч. посіб. для підготовки до держ. іспитів / С.П. Коталейчук. – К.: КНТ, 2009. – 320 с.
19. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навч. посіб. для студентів ВНЗ / М.В. Кравчук; Тернопіл. нац. екон. ун-т, Юрид. ф-т, Каф. теорії та історії держави і права. – 3-тє вид., змін. і допов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 523 с.
20. Лук'янов Д.В. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до іспитів / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський; за заг. ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2018. – 193 с.
21. Марченко М.Н. Теория государства и права: учеб. для студ. вузов, обуч. по спец. «Юриспруденция» / М.Н. Марченко; Московский гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. Юрид. фак. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Проспект, 2007. – 637 с.
22. Марчук В.М. Теорія держави і права: навч. посіб. / В.М. Марчук, О.В. Корольков; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 415 с.
23. Нерсесянц В.С. Общая теория права и государства: учебник / В.С. Нерсесянц. – М.: НОРМА – ИНФРА-М, 2012. – 560 с.
24. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: підруч. / О.Ф. Скакун. – Вид. 4-те, допов. і перероб. – К.: Правова єдність, 2013. – 524 с.

25. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: підруч. / О.Ф. Скакун. – Вид. 4-ге, допов. і перероб. – К.: Правова єдність, 2013. – 524 с.
26. Скрипнюк О.В. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Скрипнюк. – К.: Ін Юре, 2010. – 672 с.
27. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.
28. Теория государства и права: учеб. для студ. вузов, обуч. по спец. «Юриспруденция» / А.Г. Бережнов [и др.]; ред. М.Н. Марченко; Московский гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – Изд. 4-е. – М.: Зерцало, 2009. – 836 с.
29. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук [та ін.]; ред. О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
30. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук [та ін.]; ред. О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
31. Теорія держави і права: навч. посіб. / [С.К. Бостан та ін.]. – К.: Академія, 2013. – 346 с.
32. Теорія держави і права: навч. посіб. / О.М. Головка [та ін.]; за заг. ред. І.М. Погрібного; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х.: ХНУВС, 2010. – 277 с.
33. Теорія держави і права: підруч. / [Петришин О. В. та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О.В. Петришина; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х.: Право, 2014. – 366 с.
34. Теорія держави і права: підруч. / С.Л. Лисенков [та ін.]; ред. С.Л. Лисенков. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 448 с.
35. Теорія права і держави: навч. посібник / С.Д. Гусарев [та ін.]; Київськ. нац. ун-т внутр. справ. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. – 270 с.
36. Теорія права і держави: навч. посібник / С.Д. Гусарев [та ін.]; Київськ. нац. ун-т внутр. справ. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 270 с.
37. Федоренко В.Л. Конституційне право України: підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К.: Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.